

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ

Топузов О. М., Калініна Л. М.

Робоча програма дисципліни

**ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ
ДИСЕРТАЦІЙНОЇ ПРАЦІ**

для здобувачів вищої освіти

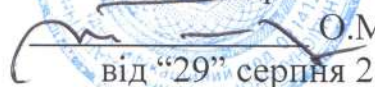
**Ступінь «Доктор філософії»
Спеціальність 014 Середня освіта**

Київ– 2024

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

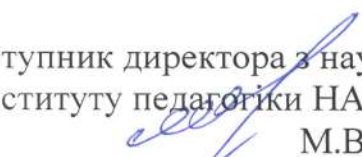
«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту педагогіки НАПН
України

 О.М. Топузов
від "29" серпня 2024 р.

«ПОГОДЖЕНО»

Заступник директора з наукової роботи
Інституту педагогіки НАПН України

 М.В. Головко
від "29" серпня 2024 р.

ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ ПРАЦІ

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліни для здобувачів вищої освіти

ступінь «Доктор філософії»

спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

КИЇВ-2024

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Завідувач аспірантури та докторантури

М.О. Павельчук

УДК 378.07: 005.32+ 37.01/.09/5: 005.373 (0.034.2)

Технологія підготовки дисертаційної праці. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями). 20 с.

Автори:

Топузов Олег Михайлович, доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту педагогіки НАПН України.

Калініна Людмила Миколаївна, докторка педагогічних наук, професор, учений секретар Інституту педагогіки НАПН України.

Рецензенти:

Луценко Григорій Васильович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту Глухівського НПУ ім. О. Довженка.

Лісова Наталія Іванівна, докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу економіки та управління ЗСО Інституту педагогіки НАПН України.

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України.

Протокол № 9 від «29» серпня 2024 р.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2024 рік

© Топузов Олег Михайлович, 2024 рік

© Калініна Людмила Миколаївна, 2024 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 1	Галузь знань: <u>01 – «Освіта/Педагогіка»</u>	Загальна підготовка
Загальна кількість годин – 30		
Модулів – 2	<u>014 «Середня освіта»</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
		Семестр
		2-й
Індивідуальне заняття не передбачено	Освітній ступінь: <u>Доктор філософії</u>	Лекції
		4 год.
		Семінарські
		6 год.
		Практичні
		0 год.
		Самостійна робота
20 год.		
		Вид контролю: залік

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи й індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:1,5.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою навчальної дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці» є формування і розвиток у слухачів методологічної культури й науково-дослідницької компетентності.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

- здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність самостійно здобувати нові знання в галузі освіти, теорії й методики навчання.

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 3. Здатність мислити аналітично й критично у процесі науково-дослідної діяльності.

ЗК 8. Здатність розв'язувати дослідницькі проблеми із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК 9. Здатність цінувати та пропагувати українську культуру та освіту, поважати мультикультурність.

фахові (професійні) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність використовувати когнітивні й практичні уміння, навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для моделювання та організації освітнього процесу з навчальних дисциплін, предметів та інтегрованих курсів у закладах освіти.

ФК 5. Здатність організації партнерської (суб'єкт-суб'єктної) взаємодії в науково-дослідній діяльності та освітньому процесі.

ФК 6. Здатність здійснювати моніторинг й оцінювання результатів власної науково-дослідної і практичної педагогічної діяльності в конкретній освітній галузі, визначати напрями подальших досліджень та індивідуальні професійно-педагогічні потреби.

Результати навчання дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці» можна вважати успішними за умови досягнення **програмних результатів:**

	Знання	Уміння
ПРН 1	- знання про різні типи джерел інформації та способи роботи з ними; - знання про сучасні технології пошуку, аналізу та інтерпретації професійно значущої інформації; - знання про методи та інструменти оброблення та аналізу інформації.	- уміння працювати з джерелами різних типів; - уміння здійснювати пошук, оброблення та аналіз професійно значущої інформації; - уміння застосовувати методи та інструменти для оброблення та аналізу професійно значущої інформації.
ПРН 2	- знання про сучасні світові та вітчизняні освітньо-наукові тренди та освітні практики; - освітньо-предметні знання (за предметними спеціальностями) відповідно до сучасного стану розвитку відповідної галузі та методики її реалізації; - знання про креативне мислення, інноваційну науково-дослідну діяльність в галузі освіти та методи її активізації;	- уміння постійно оновлювати знання в галузі освіти та наук про освіту; - уміння визначати актуальні проблеми освітньо-предметної галузі, методики навчання як педагогічної науки та пропонувати механізми їх вирішення; - уміння застосовувати методики генерування ідей та управлінських рішень; - уміння приймати ефективні рішення під час здійснення науково-дослідної та професійно-педагогічної діяльності
ПРН 3	- знання про особливості здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти; - знання про стратегії застосування аналітичного та критичного мислення;	- уміння здійснювати аналітичну діяльність у процесі науково-дослідної роботи та критично оцінювати її результативність; - уміння опрацьовувати та оцінювати джерела, застосовуючи

		стратегії аналітичного й критичного мислення; - уміння здійснювати аналітичну діяльність під час організації та реалізації освітнього процесу та критично оцінювати його результативність.
ПРН 8	- знання основ етики організації і здійснення науково-дослідної діяльності та освітнього процесу; - знання принципів професійної етики та академічної доброчесності.	- уміння дотримуватися етичних норм та принципу академічної доброчесності в процесі науково-дослідної та педагогічної діяльності; - уміння організовувати і здійснювати наукову діяльність та освітній процес з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
ПРН 9	- знання про традиції української національної культури та освіти; - знання про мультикультурність сучасного суспільства, толерантність та попередження виникнення конфліктних ситуацій	- уміння виявляти повагу, цінувати та пропагувати кращі традиції української національної культури й освіти; - уміння бути толерантним у сучасному мультикультурному суспільстві.
ПРН 10	- знання історико-педагогічних особливостей та тенденцій розвитку методики навчання відповідно до предметних спеціальностей; - знання принципів побудови та механізмів реалізації освітніх стандартів, освітніх та модельних навчальних програм; - знання про ключові компетентності, що формуються у здобувачів освіти за результатами навчання; про наскрізні гнучкі уміння (soft skills); - знання вимог до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти (відповідно до предметної освітньої галузі); - знання традиційних та інноваційних методик і технологій моделювання змісту навчання, створення й оцінювання якості сучасного підручника; - знання про застосування принципів диференціації та інтеграції в навчанні, компетентісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого підходів; - знання сучасних технологій та	- уміння визначати актуальні проблеми методичної науки та освітньої практики (відповідно до предметної освітньої галузі); - уміння моделювати зміст навчальної дисципліни, предмета, інтегрованого курсу та реалізовувати його в навчальній, модельній навчальній програмі та підручнику; - уміння визначати вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти (відповідно до предметної освітньої галузі); - уміння створювати авторські методики на основі використання набутих когнітивних та практичних умінь, навичок, майстерності та інноваційності; - уміння здійснювати контроль та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти; - уміння розробляти та реалізовувати моделі управління освітнім процесом.

	інструментів контролю й оцінювання результатів навчання здобувачів освіти; - знання методологічних основ управлінської діяльності та освітнього менеджменту.	
ПРН 14	- знання принципів партнерської взаємодії в науковій діяльності та освітньому процесі; - знання особливостей та етапів формування суб'єкт-суб'єктних відносин; - знання основних форм конструктивної взаємодії між дослідниками, учасниками освітнього процесу.	- уміння застосовувати механізми реалізації партнерської взаємодії між дослідниками, учасниками освітнього процесу, представниками громадських організацій; - уміння координувати та стимулювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію.
ПРН 15	- знання критеріїв оцінювання результатів науково-дослідної і освітньої діяльності наукової установи, закладу освіти, науковця та педагогічного працівника; - знання форм та інструментарію моніторингу й оцінювання результатів науково-дослідної та практичної педагогічної діяльності; - знання форм і технологій безперервного професійного розвитку; - знання сучасних вітчизняних та зарубіжних тенденцій формування професійної траєкторії науковця та педагога.	- уміння встановлювати результати власної науково-дослідної і практичної педагогічної діяльності в конкретній предметній освітній галузі; - уміння здійснювати самоаналіз результатів науково-дослідної та професійної діяльності; - уміння застосовувати різні форми та інструментарій моніторингу й оцінювання результатів науково-дослідної та педагогічної діяльності; - уміння визначати індивідуальні професійні потреби; - уміння розробляти критерії оцінювання науково-дослідної та педагогічної діяльності; - уміння коригувати власну професійну траєкторію за результатами оцінювання якості науково-дослідної та педагогічної діяльності.

У *результаті* вивчення дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці» здобувач повинен мати сформовані:

- **здатності** використовувати знання сучасних проблем філософії науки і освіти під час вирішення освітніх і професійних завдань у сфері педагогічної освіти, культури та науки;

- **здатності** до обґрунтування нового знання у контексті потреб педагогічної освіти на підґрунті методології філософського, загальнонаукового і конкретно-наукового рівнів;

- **здатності** здійснювати обґрунтування методологічних засад розвитку педагогічної освіти в українському і зарубіжному контексті; визначати тенденції розвитку педагогічної освіти в синхронічному і діахронічному вимірах;

- **здатності** обґрунтовувати методологічні засади дослідницької проблеми у сфері педагогічної освіти; визначати методологічні орієнтири здійснення наукового пошуку та використання інновацій.

У **результаті** вивчення дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці» здобувач повинен:

знати:

- сутність наукового пізнання, науки як сфери розвитку людської діяльності, мету та основні функції науки;
- сутність, структуру, форми представлення та організації наукового знання;
- сутність, специфіку та види наукових досліджень й науково-дослідної діяльності;
- специфіку загальнонаукових методологій, методології конкретних видів діяльності, методології в галузі наук про освіту та їх систематику;
- законодавчо-правові та організаційно-етичні засади науково-дослідної діяльності;
- результати та форми впровадження наукового дослідження;
- методику підготовки та оформлення дисертації;
- якості та етичні норми наукових працівників.

вміти:

- здійснювати критичний аналіз методологій, обґрунтованих сучасними вітчизняними та зарубіжними вченими та дослідниками;
- аналізувати освітні ситуації, виявляти та ідентифікувати освітні, управлінські й економічні проблеми;
- розробляти програму наукового дослідження, планувати науково-дослідну діяльність та дисертаційну роботу та її результати;
- працювати в команді, створювати тимчасові творчі та проектні групи;
- здійснювати раціональний добір методів і методик дослідження;
- охарактеризувати методи дослідження та аналізувати наявні в науці класифікації методів дослідження;
- здійснювати добір й схарактеризувати підходи до раціонального ресурсного забезпечення науково-дослідної діяльності;
- аналізувати, створювати та впроваджувати різні види планів (стратегічні, тактичні та оперативні) організації та проведення науково-дослідної роботи;
- працювати з науковими джерелами та аналізувати їх із застосуванням різних методів аналізу.

Програма навчальної дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці» складається з двох модулів. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 30 годин / 1 кредит за ЄКТС.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви блоків (модулів) і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль I. Дисертація як кваліфікаційна робота та результат дослідження в структурі науки	15	2	2	0	11
Тема 1.1. Сутність, специфіка, види наукових досліджень	8	2	0	0	6
Тема 1.2. Кваліфікаційна характеристика дисертації	7	0	2	0	5
Змістовий модуль II. Технологічні основи здійснення та підготовки дисертаційної роботи	15	2	4	0	9
Тема 2.1. Технологія організації та проведення наукового дослідження	5	2	0	0	3
Тема 2.2. Технологія підготовки рукопису дисертації	8	0	2	0	6
Тема 2.3. Правила цитування й бібліографічні посилання в наукових дослідженнях	2	0	2	0	0
Всього годин	30	4	6	0	20

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Сутність, специфіка, види наукових досліджень	2
2.	Технологія організації й проведення наукового дослідження	2
	Разом	4

Лекція 1. Сутність, специфіка, види наукових досліджень.

Вступ. Мета і завдання навчальної дисципліни. Сутність і специфіка дослідження в структурі наук про освіту та наукового знання. Види та характеристики наукових досліджень: фундаментальні, прикладні, розвідувальні, описові, аналітичні, міжгалузеві, міжнародні, національні, регіональні, галузеві, локальні, лонгітюдні та ін.

Спільні та відмінні концепти наукового дослідження, пізнання, наукового (науково-дослідницького) проєкту та дисертаційної роботи та їх призначення, взаємозв'язок із практикою та наукою про освіту.

Лекція 2. Технологія організації й проведення наукового дослідження.

Вимоги до планування, організації та проведення наукових досліджень. Дискурсний аналіз підходів до визначення послідовності організації та етапів проведення наукового дослідження. Сутність, специфіка та характеристика етапів технології організації та проведення наукового дослідження в освіті. Методологічна рефлексія здійснення науково-дослідної роботи.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	Кваліфікаційна характеристика дисертації.	2
2.	Технологія підготовки рукопису дисертації.	2
3.	Правила цитування й бібліографічні посилання в наукових дослідженнях.	2
	Разом	6

Семінар №1. Тема 1. Кваліфікаційна характеристика дисертації.

Питання для обговорення:

1. Вимоги до оформлення дисертації.
2. Критерії обґрунтування вибору теми дослідження, її зв'язок із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу, затвердження теми.
3. Загальні положення, структура та правила оформлення дисертації – підготовленої наукової праці на правах рукопису.
4. Вимоги до структурних компонентів дисертації та їх дотримання.
5. Перевірка відповідності матеріалів і рукопису дисертації встановленим вимогам.

Семінар №2. Тема 2. Технологія підготовки рукопису дисертації.

Питання для обговорення:

1. Композиція дисертаційної праці у ракурсі розгляду її компонентів у логічних, смислових і функційно-синтаксичних взаємозв'язках.
2. Рубрикація тексту дисертації.
3. Методичні прийоми викладу наукових матеріалів у дисертації: послідовний, цілісний, вибірковий, формально-логічний спосіб викладу матеріалу, логічні зв'язки й функційно-синтаксичні засоби зв'язку в науковому тексті.
4. Мовностилістична культура оформлення рукопису дисертації.

Семінар №3. Тема 3. Правила цитування й бібліографічні посилання в наукових дослідженнях.

Питання для обговорення:

1. Бібліографічний опис використаних джерел.
2. Вітчизняні законодавчі вимоги до цитувань наукових джерел і посилань на використані джерела в процесі оформлення рукопису дисертації.
3. Бібліографічні посилання: загальні положення й правила складання (ДСТУ 8302:2015)».
4. Оформлення списку використаних джерел у дисертації: Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015, або один із 11 міжнародних стилів цитування (MLA style, APA-1,2, Chicago/Turabianstyle, Harvard style, ACS, AIP, IEEE, Vancouver, OSCOLA, APS, Springer MathPhys Style).

5. Міжнародні стилі й посилання в наукових роботах.
6. Академічна доброчесність й етичні імперативи науково-дослідної діяльності відповідно до чинних Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту» тощо.
7. Стилi (правила) цитування наукових джерел у світовому дискурсі.
8. Офіційні правила транслітерації й їх застосування.
9. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора філософії до оформлення й після опублікування монографії.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем практичних занять	Кількість годин
1.	Не передбачено навчальним планом	0
	Разом	0

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці» спрямований на закріплення теоретичних знань і їх поглиблення, на формування й удосконалення практичних навичок і умінь, розвитку у аспірантів методологічної культури й науково-дослідницької компетентності, що сприяє формуванню професійного світогляду майбутніх фахівців докторів філософії.

Самостійна робота поділяється на 5 тем (по 2-6 годин кожна).

Кожна самостійна робота передбачає власну форму представлення.

Звіти про виконання самостійної роботи бажано подавати під час кожного семінарського заняття.

Матеріали, підготовлені письмово, здаються (надсилаються) викладачу на перевірку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
1	Самостійна робота № 1. «Дисертація – форма пізнання та розвитку науки» <i>Завдання.</i> Проаналізувати й з'ясувати сутність феномена «наука» – смисли, як соціального інституту, як процесу й результату одержання нових наукових знань; мету, функції науки; сутність і структуру поняття «наукові знання» в освітології й педагогічних науках; проаналізувати й виявити в науковому дискурсі обґрунтовані класифікації наукового знання й форми їх представлення. <i>Форма представлення:</i> Наукова доповідь «Дисертація в структурі освітніх (педагогічних) наук як форма пізнання та розвитку наукового знання».	2
2	Самостійна робота № 2. «Термінологічний словник» <i>Завдання.</i> Ознайомитися з пріоритетними напрямками (проблематикою) наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Національної академії педагогічних наук України на 2022-2026 рр. (https://naps.gov.ua/ua/press/announcements/2519/), актуальними проблемами. Довести педагогічну доцільність й актуальність окресленої проблеми (наукової задачі), яку Ви будете розв'язувати	4

	під час виконання науково-дослідницької роботи. Проаналізувати не менше 20 дисертації, захищених за останні 5-10 років із теми дослідження з метою аналізу логіки представлення в них основних термінів дослідження й підготувати термінологічний словник базових і похідних термінів дослідження, яке Ви виконуєте. <i>Форма представлення:</i> Термінологічний словник дисертаційної роботи, яку Ви виконуєте.	
3	Самостійна робота № 3. «Дисертація як революція в науці чи ?» <i>Завдання.</i> Підготувати презентацію загальної характеристики дисертації (вступ відповідно до вимог оформлення дисертації, що відображає науковий апарат на концептуально окреслених методологічних засадах і методи дослідження, а також форми впровадження результатів наукового дослідження) з обраної проблематики дослідження. Підготувати і виголосити стислу промову, зорієнтовану на розкриття специфіки Вашого дослідження для «покоління F» (F – від лат. future - майбутнє), обґрунтувавши актуальність й соціальну значущість тематики на 3 хвилини (оформити письмово). Вам необхідно довести актуальність на основі критичного аналізу наукових джерел із обраної проблематики й визначеної сутності наукової задачі, схарактеризувавши відмінності спрогнозованих Вами наукових і практичних результатів від раніше відомих у педагогіці. Необхідно сформулювати та оприлюднити наукову задачу, яку Ви розв'язуєте, представити обрані Вами ідеї / ядро ідей поліпшення якості освіти, довести їх інноваційність та прогресивність або їх консервативність для втілення. Також необхідно окреслити проблеми, наявні в освіті, та смисли, навколо яких мають об'єднатися фахівці для покращення освіти. <i>Форми представлення:</i> стисла промова (3-5 хв.); презентація загальної характеристики дисертації, яку Ви виконуєте – «Науковий апарат дисертаційної роботи».	5
4	Самостійна робота № 4. «Модель технології організації й проведення дисертаційної роботи» Підготувати модель технології організації й проведення дисертаційної роботи, яку Ви виконуєте на основі концептуально окреслених Вами ідей та засад із використанням SMART технології (від англ. self-monitoring, analysis and reporting technology) технології самоконтролю, аналізу та звітності. <i>Форма представлення:</i> модель.	3
5	Індивідуальна самостійна робота № 5. «Програма дослідження» Розробити програму педагогічного дослідження, яке Ви виконуєте, що відображає тактику та стратегію в організації та його проведення. <i>Форма представлення:</i> проєкт програми дослідження.	6
	Разом	20

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни застосовуються такі методи навчання:

за типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемного викладу;
- дослідницький;

відповідно до логіки пізнання:

- аналітичний;
- індуктивний;
- дедуктивний;

за основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка;

за системним підходом:

- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль.

за джерелами знань:

- словесні - розповідь, пояснення, лекція;
- наочні - демонстрація, ілюстрація.

за рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький.

Методи, які використовуються під час дистанційного навчання – телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Classroom, Google Meet) та месенджерів (Telegram, Viber).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль якості опанування аспірантами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань на семінарських заняттях. Виконання аспірантами самостійної роботи, проведення й перевірка письмових контрольних завдань (тестів).

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS і національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Враховуються бали, набрані на заняттях та під час підсумкового іспиту. При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях й активність здобувачів освіти під час заняття; недопустимість пропусків і запізнень на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час

заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Загальна кількість балів з дисципліни – 100 на 1 семестр, із них 85 балів здобувач освіти може отримати під час роботи на семінарських, лекційних, практичних заняттях, 15 балів – на заліку.

Схема нарахування балів з дисципліни подано у таблиці.

Таблиця

Поточне оцінювання, самостійна робота, екзамен							Підсумковий контроль	Сума
T1			T2					15
Л	С	С/р	Л	С	С/р	С	С/р	
5	10	15	5	10	15	10	15	

Скорочення: Л – лекція; С – семінар; С/р – самостійна робота.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Лекції з презентаціями, плани семінарських занять, навчальні ситуації з дисципліни «Технологія підготовки дисертаційної праці».

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям; вид. 2, перероб. Київ; Вінниця: 2010. 307 с. URL: <https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/goncharenko-s-u-pedagogichni-doslidzhennya-metodologichni-poradi-molodim-naukovtsyam>
2. Довгий, С., Топузов, О., Гальченко, М., Матусевич, Т., & Ревін, Ф. (2022). Наукомістка освіта як передумова формування конкурентоздатної економіки України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(42), 474–483. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.42.2022.3683> (Web of Science)
3. Етичний кодекс ученого України. Україна. Наука і культура. 2009. Вип 35. С. 19-23. URL: <https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodex-uchenogo-Ukrainy.pdf>
4. Заболотна, О. (2018). Нова українська школа: очікування і реалії. У С. Щудло, О. Заболотна, О. Ковальчук (Ред.), Імплементація європейських стандартів в українські

освітні дослідження: Збірник матеріалів II Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (с. 49–51). ТзОВ «ТрекЛТД».

5. Калініна Л. М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) Наукові підходи і методи вивчення особистості учня: аспекти розкриття теми у підручнику менеджера. Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць Ін-т педагогіки АПН України. К. : Пед. думка, 2006. Вип. 6.

6. Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) (2021) *Методи наукового пізнання в Американсько-Британському науково-фантастичному фільмі «INTERSTELLAR»* In: Міжнародна науково-практична конференція «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта — 2021: інновації в освіті в контексті європеїзації та глобалізації» Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна. С. 88–91.

7. Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) and Малюга, М. М. (orcid.org/0000-0003-2054-7444) (2019) *Програмне забезпечення навчальної дисципліни «Методологічні основи управлінської діяльності та наукові школи менеджменту» для докторів філософії* In: Проблеми сучасного підручника: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (наукове електронне видання), 14 травня 2019 р., Київ: Педагогічна думка. С. 56–58. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/715980/>

8. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень. Київ: Професіонал, 2004. 113 с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/Kovalchuk_2005_240.pdf

9. Комар Олена. Постнекласична епістемологія: нові тенденції. Людина в складному світі / за ред. Н.В. Кочубей, М.О. Нестерової. Суми: Університетська книга, 2017. С. 230 - 248.

10. Лук'янова Л. Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід. Українська Асоціація освіти дорослих. Київ : ТОВ «ДКС-Центр», 2017. 147 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/708009/1/Lukianova%20book.pdf>

11. Лузан П. Г. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник / П. Г. Лузан, І. В. Сопівник, С. В. Виговська. 3-є вид. доповнене. Київ: НАКККиМ, 2011. 314 с. URL: https://bahmat.at.ua/MET_NAUK_DOSL/S.VYGOVSJKA_POSIBNYK.pdf

12. Методологія наукових досліджень: навч. посіб./ В.С. Антонюк, Л.Г. Полонський, В.І.Аверченко, Ю.А. Малахов. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с. URL:<https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/18679/1/Антонюк-Методология%20наукових%20досліджень%20.pdf>

13. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К.Демидов. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с. URL:https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_Demidov.pdf

14. Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. / О. Г. Данильян, О.П. Дзьобань. Харків : Право, 2017. 448 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16993/1/Danilyan_Dzoban_NP-58.pdf

15. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Вайнський, Т. І.Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. URL:<https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/Articles/gornostal/vajinskii%20posibnyk.pdf>

16. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І.Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. — Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. — 191 с. URL:<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/10/3-1.pdf>

17. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науковотехнічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. Електрон. вид. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). 117 с.

18. Навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти: теорія і практика: монографія / М.П. Вовк, Л.Ю. Султанова, Н.О. Філіпчук, С.О. Соломаха, Ю.В. Грищенко. Київ, 2019. 498 с. URL <https://lib.iitta.gov.ua/718748/>
19. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти: стан, проблеми, перспективи. Науково-аналітична доповідь / В.Ю. Биков, О.І. Ляшенко, С.Г. Литвинова, В.І. Луговий, Ю.І. Мальований, О.П. Пінчук, О.М. Топузов; за заг. ред. В.Г. Кременя. Київ: 2022. 96 с.
20. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заступник голови), О. М. Топузов (заступник голови), С. О. Сисоєва, О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, І. Ю. Регейло (секретар) за заг. ред. В.Г. Кременя, Київ : Нац. акад. пед. наук України, 2021. 384 с. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua> URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/1/nac%20dopovid%202021%20color%201%20%281%29.pdf>
21. Національний освітньо-науковий глосарій / НАПН України ; [уклад.: Луговий Володимир Іларіонович (голова робоч. групи), Топузов Олег Михайлович (заст. голови робоч. групи), Вашуленко Ольга Петрівна (секр. робоч. групи) та ін. ; редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. М. Топузов (заст. голови) та ін.]. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2018. 271 с.
22. Нова парадигма освіти у глобальному світі. URL : <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/50#3>
23. Невизначені знання: образ науки для світу, що змінюється. RGA Dolby. 1996. Cambridge University Press.
24. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А.Є. Конверського. Київ, 2010. 352 с. URL: https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/konversky_osn_metod_ta_org_nayk_dosl.pdf
25. Огнев'юк В. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти. Рідна школа. 2012. № 4–5. С. 44–51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2012_4-5_9
26. Педагогічна логіка. URL: https://allreferat.com.ua/uk/pedagogika_metoduka_vukladanny/referat/4125
27. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). URL: <http://www.saiup.org>
28. Проблематика без роботи в глобальному та національному розвитку. Сергій Сардак та Ю. С. Беліч С. Е. Сардак. 2018. *Економіка та Суспільство*, 17. С. 490–495.
29. Правове забезпечення науково-інвестиційної діяльності в Україні: науково-аналітична записка Мініст. України / З. Кучерява. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_13958
30. Стан науково-інноваційної діяльності в Україні у 2020 році: науково-аналітична записка [Електронний ресурс] / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда, Т. К. Кваша, та ін. К.:УкрІНТЕІ, 2021. 39 с. URL: https://ttn.kharkov.ua/articles/%20https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/2021/06/23/A_Z.nauka.innovatsiyi.2020-29.06.2021.pdf
31. Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40. Наказ Міністерства освіти і науки № 40 від 31.05.2019 № 759. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0640-19#n9>
32. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації. Наказ Міністерства освіти і науки України 12. 01. 2017 р. № 40. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>.
33. Про затвердження вимог до оформлення дисертацій. Наказ Міністерства освіти і науки № 40 від 12.01.2017 р., із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
34. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-%D0%BF#n39> (обсяг основного тексту дисертації визначається пунктами 10, 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, або може встановлюватися освітньо-науковою програмою закладу вищої освіти (наукової установи) відповідно до специфіки відповідної галузі знань та/або спеціальності)

35. Розуміння наукового дослідження через моделювання процесів. Роберт В. П. Лук . 2010. Основи науки 15 (1): 49-78. Microsoft Word - fos2x.doc (philpapers.org) (англійською)
36. Рубанець О.М. Теорія пізнання та способи обробки інформації: комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни. Київ : КІП ім. Ігоря Сікорського, 2018. 66 с.
37. Сагуйченко В.В. (2009). Філософська та наукова методологія: Аспекти взаємодії /Збірник Наукових Праць. Філософія І Соціологія В Контексті Сучасної Культури : 172–179.
38. Сисоєва, С. О., Кристопчук, Т. Є., 2013. Методологія науковопедагогічних досліджень: підручник. Рівне: Волинські береги.
39. Сисоєва С. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу: монографія. Хмельницький: ХГПА. 324 с.
40. Сисоєва С. Освіта як об'єкт дослідження. Шлях освіти. 2011. № 2. С. 5–11.
41. Топузов О. М., Калініна Л. М. Експериментальний майданчик Всеукраїнського рівня – Авторська школа Ганни Матвєєвої. Директор школи. 2015. № 11-12 (705-706). С. 95–103.
42. Топузов О.М. Експеримент у педагогічній науці і практиці: педагогічні інновації в системі загальної середньої освіти. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2014. №1–4. С. 135–140.
43. Топузов О. М. Педагогічна прогностика : теоретико-методична основа прогнозування розвитку педагогічних наук і педагогічної практики. *Рідна школа*. 2014. № 7. С. 32–38.
44. Хорошевський А. Промови, що змінили світ. Х.: Фоліо, 2022.
45. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с. URL: <https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/08/Melnyk60h84-2016-ilovepdf-compressed.pdf>
46. Філософія науки: підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І.С. Добронравової. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf>
47. Kremen, V. H. (Ed.). (2017). National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine. Pedahohichna dumka. <https://lib.iitta.gov.ua/706242/> Lokshyna, O., & Topuzov, O. (2021). COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and opinions of educators. *Perspectives in Education*, 39(1), 207-230. <https://doi.org/10.18820/2519593X/pie.v39.i1.13>
48. ISO 690:2010 Information and documentation. Guidelines for bibliographic references and citations to information resources. URL: http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/catalogue_tc/catalogue_detail.htm?csnumber=43320.
49. Methodology and Pedagogy. URL: <http://www.amvsomerset.org.uk/guidance/methodology-and-pedagogy/>.
50. Rybalko, L., Topuzov, O., & Velychko, L. (2020). Natural science education concept for sustainable development. *E3S Web of Conferences*, 166, 1–6. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016610030>

Додаткова

1. Бондаренко Л. І. Розвиток дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів : метод. рек. для виклад. вищих навч. закл., аспірантів, магістрантів. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 56 с.

2. Вішнікіна, Л. П., 2008. Педагогічне моделювання як основа проектування освітніх процесів. *Імідж сучасного педагога*, 7-8, С. 86–87.
3. Калініна Л. М. Генезис інформаційного менеджменту як галузі наукового знання. *Стратегічні пріоритети*. 2009. №4 (13). С. 71–76.
4. Калініна Л. М. Google-сервіси для вчителя. Перші кроки новачка : навчальний посібник. Львів, ЗУКЦ, 2013. 182 с.
5. Калініна Л. М. Загальноосвітній навчальний заклад як соціально-педагогічна система і об'єкт педагогічної дійсності. *Рідна школа*. 2009. № 5–6. С. 12–17.
6. Калініна Л. М. Науковий дискурс сучасних методологій організаційного механізму управління в сфері освіти. *Рідна школа*. 2017. № 1–2. (січень-лютий). С. 8–17.
7. Калініна Л. М. Сучасність потребує вільної духом людини і демократичної школи. *Директор школи*. 2015. №13–14 (757–758), липень. С. 8–12. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/10471/>
8. Калініна, Л.М. (2019) *Сучасна школа в контексті розвитку Smart-суспільства* In: Прикладні наукові розробки та теоретичні дослідження ХХІ століття: зб. наук. праць «ЛОГОС» з матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 15 квітня, 2019 р. ГО «Європейська наукова платформа», м. Вінниця, Україна, стор. 77-81. ISBN 978-617-7171-80-4 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/716001/>
9. Калініна Л., Топузов О. Організаційні механізми управління закладами освіти: методології та теоретичні засади. *Український педагогічний журнал*. 2017. № 4. С. 34–44. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/710018/>
10. Малихін О. Аспектний аналіз категорій «пізнавальна самостійність» і «пізнавальна активність» у контексті організації самостійної навчальної діяльності студентів. *Рідна школа* № 3. 2011. С. 25-29. URL: <http://surl.li/awehq>
11. Педагогічний експеримент: навч.-метод. посіб. / [укладач О. Е. Жосан]. Кіровоград : Видавництво КОІППО імені Василя Сухомлинського, 2008. 72 с.
12. Старий Світ приречений. Новий – неминучий! URL: https://art-slav.blogspot.com/2020/01/blog-post_12.html.
13. Топузов, О.М. Інтелектуальний розвиток учнів у проблемному навчанні. *Рідна школа*. 2006. № 11. С. 6–8.
14. Топузов, О. М. Компетентнісний підхід – стрижень наукових інновацій у навчанні. *Освіта України*. 2016. 15 серп. (№ 32). С. 10.
15. Топузов, О. М. Забезпечення якості загальної середньої освіти: на шляху до європейських стандартів. *Український педагогічний журнал* 2015. № 1. С. 16–27.
16. Топузов, О. М. (2014). Дидактична прогностика в контексті теоретико-методичного забезпечення створення сучасного підручника. *Проблеми сучасного підручника*. (14), С.12–20.
17. Топузов, О. М. (2007). Проблема ситуація в теорії проблемного навчання. *Шлях освіти*, (1), С. 12–16.
18. Топузов О.М., Малихін О.В., Опалюк Т.Л. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя : навч. посібник. Київ : Педагогічна думка, 2018. 292 с.
19. Українські аналітичні дослідження науки в пошуках сенсу їх існування. Володимир Кузнєцов. 2012. В. М. Попович (ред.), «Теорія» в гуманітарних дослідженнях та інтенціональних моделях у точних науках». С. 116–168.
20. APA Formatting and Style Guide/Purdue Online Writing Lab. URL: <https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/664/01/> (viewed on 13.10.2016).
21. Lokshyna, O.; Topuzov, O. COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and opinions of educators. *Perspect. Educ.* 2021, 39, 207–230. [CrossRef]
22. Kalinina, L., Noskova, M. Curriculum for the course «Using google services in teachers' work» for full-time and distance learning. In: *Electronic Journal». The Theory and Methods of*

Educational Management", Vol. 11. (2013). <https://lib.iitta.gov.ua/2031/1/256.pdf>

23. Malykhin O., Aristova N., & Kalinina L. (2022). Schoolteachers-Parents Interactions Amid Distance and Blended Learning: Two-Year Experience of Overcoming Negative Influences of COvid-19. Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference, 1, 454–464. <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6858>

24. Malykhin, O., Aristova, N., Kalinina, L. & Opaliuk, T. (2021). Developing Soft Skills among Potential Employees: A Theoretical Review on Best International Practices. Postmodern Openings, 12(2), 210-232. <https://doi.org/10.18662/po/12.2/304>

Періодична література

1. Український педагогічний журнал.
2. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи.
3. Освітологія.
4. Педагогіка і психологія.
5. Проблеми сучасного підручника.
6. Педагогічна газета.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В. Вернадського. URL:: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Інститут педагогіки НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/ins=5Fpeg/>
4. Інститут цифровізації освіти НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/inf=5Ftech=5Flear=5Ftool/>
5. Єдине освітнє інформаційне вікно України. URL: <http://www.osvita.com>
6. Інформаційний портал «Знання». URL: [\http://znannya.info
7. Освіта України. URL: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
8. Освіта.UA. URL: <http://osvita.ua>
9. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL: <http://www.intellect-invest.org.ua>
10. Google Scholar. URL :: <https://scholar.google.com>
11. Scopus. URL : <https://www.scopus.com>
12. Web of Science URL : <https://clarivate.com/cis/solutions/web-of-science/>
13. ORCID URL : <https://orcid.org/>
14. ResearchGate URL :: <https://www.researchgate.net/>

УДК 378.07: 005.32+ 37.01/.09/5: 005.373 (0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 9 від «29» серпня 2024 р.).

Топузов О. М., Калініна Л. М. Технологія підготовки дисертаційної праці. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) / Топузов О. М., Калініна Л. М. [Електронне видання]. – Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2024. – 20 с.

Рецензенти:

Луценко Григорій Васильович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту Глухівського НПУ ім. О. Довженка.

Лісова Наталія Іванівна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу економіки та управління ЗСО Інституту педагогіки НАПН України.

Навчальна програма зорієнтована на особистісний і науково-педагогічний досвід доктора філософії, його наукові інтереси та індивідуальні запити; є гнучкою за змістом; відповідає принципам компетентнісного навчання дорослих, застосування політики відкритості та прозорості, періодичності перегляду освітніх програм із метою їх удосконалення, забезпечення академічної доброчесності та мобільності; забезпечує достатній рівень розвитку методологічної культури з організації і проведення педагогічних досліджень в освіті, технології роботи над дисертацією та оформлення результатів науково-дослідної роботи. Розвиток методологічної культури і науково-дослідницької компетентності докторів філософії в умовах трансформації вищої педагогічної освіти та зважаючи на прагнення держави доєднатися до Європейського простору вищої освіти (2009), Європейського дослідницького простору (2009) та формування єдиного Європейського простору освіти (2017 р.), завершення якого заплановано здійснити до 2025 року є актуальним на часі та частково забезпечується вивченням дисципліни. З метою удосконалення методологічної культури навчальним планом підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у галузі 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) передбачено опанування курсу «Технологія підготовки дисертаційної праці».

The curriculum of the discipline «Dissertation Preparation Technology» is compiled in accordance with the educational and scientific program of training of the third level of higher education in the field of knowledge 01 «Education/Pedagogy» for specialty 014 «Educational, Pedagogical Sciences». The aim of the discipline «Dissertation Preparation Technology» is to form and develop methodological culture and research competence among PhD students.

The curriculum is focused on the personal and scientific-pedagogical experience of the doctor of philosophy, his research interests and individual requests; is flexible in content; meets the principles of adult competence training, the application of a policy of openness and transparency, the frequency of viewing educational programs in order to improve them, ensuring academic integrity and mobility; provides a sufficient level of development of methodological culture for the organization and conduct of pedagogical research in education, technology of work on the dissertation and registration of the results of research work. The development of methodological culture and research competence of doctors of philosophy in the context of the transformation of higher pedagogical education and taking into account the state's desire to join

the European Higher Education Space (2009), the European Research Space (2009) and the formation of a single European Education Space (2017), the completion of which is planned to be completed by 2025 is relevant for the time and is partially provided by the study of the discipline. In order to improve the methodological culture, the curriculum for training applicants for the degree of Doctor of Philosophy at the third (educational and scientific) level of higher education in the field of 01 Education in the specialties 014 “Educational, Pedagogical Sciences provides for mastering the course «Technology of preparation of dissertation».

© Інститут педагогіки НАПН України, 2024 рік

© Топузов Олег Михайлович, 2024 рік

© Калініна Людмила Миколаївна, 2024 рік